

nja, bez kojega danas nema u prosvijetljenom svijetu većega obnovnog rada. A dr. Merz je bio obnovitelj. Prislonio je uho na prsa ove zemlje i prisluškiavao kako odmnijeva bilo svih pet dijelova zemlje. Osjetio je grč čovjeka koji gladuje i kruha zemaljskoga i kruha nebeskoga. U svojim se spisima ne razbacuje riječima. Utvrđuje što su istine, i onda ih razlaže. Razlikuje do sitnice. On je bio izrazito katolički pisac. Pisao je samo za katolike (...) Kad je započeo borbu protiv nepristojne mode i nemoralnih plesova, on je pred svima nosio mač koji žari i pali, dijeli duhove i traži dosljednost. I to onako, kako je to mogao samo čovjek tako bujna i zdrava unutrašnjeg života, kakvim se isticao on.«¹

O snazi pisane riječi bl. Merza veoma se uvjerljivo izrazio hrvatski pjesnik Ton Smerdel u komemorativnomu članku *In gloriosam memoriam*, objavljenom prigodom druge obljetnice smrti bl. Merza: »Malo ima ljudi, koji su djelom, pismom i riječju tako na mene djelovali i dnevno mi bili uzori u praktičnom radu u Katoličkoj akciji kao on. Priznajem da ga nikad ni nisam vidio, ali sam iz svakog rada koji je on napisao osjetio snagu, jer je možda on bio jedini među nama koji je sve ono što je napisao, napisao u svetom zanosu i blistavom okrilju nerazjašnjene Milosti. Tu je bila njegova snaga, a i danas je. Zato je mogao djelovati na mladež i baš nju učiniti onom koja će braniti Boga (...)«²

Ovo prvo izdanje Merzovih sabranih djela omogućuje široj javnosti pristup sveukupnosti njegove pisane baštine i posebice upoznavanje njegove misli kojom je obogatio ne samo katoličku duhovnost nego i hrvatsku kulturu. Spisi bl. Ivana Merza jedinstveno su blago hrvatske pisane baštine XX. stoljeća i predstavljaju izvor trajne inspiracije svim budućim naraštajima koji će ih čitati i proučavati.

Stjepan Ribić

1 Orlovska misao, 1927/1928, str. 123–125.

2 Ton Smerdel, *In gloriosam memoriam*, Nedjelja, 18. V. 1930, br. 20, str. 4.

Stjepan Špoljarić, *Ruder Bošković u službi diplomacije Dubrovačke Republike. Izdanje u prigodi 300. obljetnice rođenja Rudera Josipa Boškovića (1771. – 2011.)*. *Ruder Bošković in the Diplomatic Service of the Dubrovnik Republic. Edition on the occasion of the third centenary of the birth of Ruder Josip Bošković (1771 – 2011)*, Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija Republike Hrvatske, Zagreb, 2011, 96 str.

Hrvatski je sabor na prijedlog Vlade Republike Hrvatske 2011. godinu proglasio Godinom Rudera Boškovića, kada slavimo tristotu obljetnicu rođenja ovoga znanstvenog i diplomatskog velikana. Tim je povodom Diplomatska akademija Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija Republike Hrvatske priredila i javnosti predstavila knjigu »Ruder Bošković u službi diplomacije Dubrovačke Republike«. Ovo posebno dvojezično (hrvatsko–englesko) izdanje nastavlja postojanost Diplomatske akademije u proučavanju svjetske i hrvatske diplomatske povijesti.

Hrvatski diplomat i znanstvenik Stjepan Špoljarić u ovoj je knjizi na jasan i pregledan način istražio i predstavio konkretne Boškovićeve diplomatske zasluge u ostvarivanju, zaštiti i promicanju vanjskopolitičkih interesa Dubrovačke Republike u kontekstu međunarodnih odnosa druge polovice 18. stoljeća.

Usprkos širokom djelovanju u službi vatikanske i francuske diplomacije te uspostavljanju važnih kontakata s nizom diplomacija svojega doba, konstanta diplomatskog djelovanja Rudera Boškovića ogleda se u zaštiti i promicanju vanjskopolitičke koristi rodnog Dubrovnika. Autor Stjepan Špoljarić opisuje slučaj »makedonske regimente« (1755), kada Dubrovački senat moli Boškovića za pomoć u traženju potpore papinske diplomacije. Nadalje, prikazuje okolnosti Boškovićeva pregovaranja s papom Benediktom XIV i francuskim veleposlanikom grofom De Stainvilleom kako

bi otklonio sumnje Velike Britanije da su Dubrovčani stali na stranu Francuske u Sedmogodišnjem ratu, jer je naime stanoviti francuski državljanin Louis Viani (1756) naručio gradnju brodova u dubrovačkoj luci. Obrađuje se i slučaj francuskog konzula u Dubrovniku Le Mairea (1760), kada Ruder djeluje u ulozi izvanrednoga dubrovačkog veleposlanika u Parizu sa zadatkom da isходи Konzulov opoziv. Također, Bošković intervenira traženjem posredovanja poljskog kralja Stanisława II Poniatowskog između Dubrovačke Republike i Ruskog Carstva u slučaju ruskog ultimatum (1771). Tijekom kasnoga pariškog razdoblja (1774 — 1776) Bošković vodi uspješne pregovore s francuskim ministrom mornarice Boynesom o usuglašavanju francusko–dubrovačkoga trgovačkog ugovora, kojim je Dubrovniku priznat status luke zapadnog Mediterana.

Knjiga »Ruder Bošković u službi diplomacije Dubrovačke Republike« koristan je i autentičan prilog poznavanju Boškovićeva diplomatskog opusa, ali i oblika i načina djelovanja u njegovu dobu. Sasvim sigurno, knjiga je i dio literature korisne svima koji se bave diplomatskom poviješću, odnosno diplomacijom, vanjskom politikom i međunarodnim odnosima.

Antonio Kolar

Tajna života u ozračju suvremenog odnosa znanosti i vjere. Zbornik radova s pastoralnog skupa hrvatskih pastoralnih djelatnika iz Zapadne Europe, Diaspora croatica knj. 16, Hrvatski dušobrižnički ured, Frankfurt am Main, 2011, 196 str.

»Tajna života u ozračju suvremenog odnosa znanosti i vjere« naziv je zbornika radova s Godišnjega pastoralnog skupa hrvatskih pastoralnih djelatnika iz Zapadne Europe, održanog od 11. do 14. listopada prošle godine u Bergisch Gladbachu, u organizaciji Hrvatskoga

dušobrižničkog ureda iz Frankfurta na Majni. To je ujedno dvanesti po redu zbornik radova sa spomenutih skupova.

Dr. Tonči Matulić u prvom predavanju objavljenom u zborniku govori o suvremenoj dinamici odnosa znanosti i vjere pod vidom izazova i perspektive, a u drugom predavanju o tajni života u ozračju znanstveno–tehničkog napretka pod vidom ovladavanja životom i/ili služenja njime. Dr. fra Luka Tomašević u svojim predavanjima govori o ljudskom životu i odgoju spolnosti kao služenju životu. »Moralno–etičke implikacije stare i nove eugenike« naziv je predavanja dr. Ivana Kešine i Duška Jelaša. U zborniku je i predavanje dr. Ivana Kešine o bioetičkim dvojabama suvremene medicine. Na kraju svakog predavanja je i sažetak na njemačkom jeziku.

Predgovor je u ime izdavača i organizatora skupa napisao tadašnji delegat za hrvatsku pastvu u Njemačkoj, a sadašnji ravnatelj dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu fra Josip Bebić, koji ističe: »Teološki pojmovi o životu, o čovjeku, o Bogu i pojmovi kojima se koristi suvremena znanost, na prvi su pogled potpuno neusporedivi, drukčiji, jedni drugima strani. Crkvi se k tomu često predbacuje da ne ide ukorak s modernom znanostu i tehnologijom, da je staromodna te da se ne može nositi s novim znanstvenim dostignućima. Umovi okupljeni na ovom skupu i članci u ovome zborniku u mnogomu su odgovorili na pitanje: Može li se znanost promatrati odvojeno od vjere i može li vjera opstati bez razuma? Kad nas iz svijeta znanosti zaspu pojmovima kao što su: kloniranje, umjetna oplodnja, surogat majka, cijepanje embrija, genski modificiran organizam, mikročipiranje i slično, uz dužno poštovanje svakom napretku, onaj kojemu to nije struka gotovo da se smrzne. Nadalje, u teoriji znanstveno mogućeg stoji da će se djeca radati bez genetskog oca ili bez majke, sa samo jednim tjelesnim ocem. Neki idu tako daleko govo-